

สถาบัน **THE BEST CENTER**

2145/7 ซ.รามคำแหง 43/1 ถ.รามคำแหง แขวงหัวหมาก เขตบางกะปิ กรุงเทพฯ 10240

โทร. 0-2318-6868, 0-2314-1492 โทรสาร 0-2718-6274

www.thebestcenter.com facebook.com/bestcentergroup

คุณภาพทางวิชาการต้องมาที่ 1

คู่มือเตรียมสอบ

นักพัฒนาสังคม (พนักงานราชการทั่วไป)

(ส่วนภูมิภาค) กรมกิจการเด็กและเยาวชน

แนวข้อสอบมากกว่า 280 ข้อ

ปี 69

ความรู้ความสามารถทั่วไปและความสามารถใช้เฉพาะตำแหน่ง

การประเมินความรู้ความสามารถ ทักษะ และสมรรถนะ ครั้งที่ 1 (100 คะแนน)

สอบข้อเขียนประกอบด้วยรายวิชา ดังนี้

- ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยพนักงานราชการ พ.ศ. 2547 และที่แก้ไขเพิ่มเติม
- พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 และที่แก้ไขเพิ่มเติม
- พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546
- วิสัยทัศน์ ค่านิยม พันธกิจ และอำนาจหน้าที่ ของกรมกิจการเด็กและเยาวชน
- ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับสถานการณ์ด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง
- ความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาสังคม
- ความรู้ด้านโครงการ/กิจกรรม เกี่ยวกับเด็กและเยาวชน
- ความรู้เกี่ยวกับการกิจของบ้านพักเด็กและครอบครัว

การประเมินความรู้ความสามารถ ทักษะ และสมรรถนะ ครั้งที่ 2 (100 คะแนน)

- สอบสัมภาษณ์

สนใจสั่งซื้อ หรือสอบถามเพิ่มเติม โทร. 081-496-9907

LINE: @thebestcenter

280.-

คู่มือสอบนักพัฒนาสังคม (พนักงานราชการทั่วไป)
(ส่วนภูมิภาค) กรมกิจการเด็กและเยาวชน

รวบรวมและเรียบเรียงโดย.....

ฝ่ายวิชาการ สถาบัน THE BEST CENTER

ห้ามตัดต่อหรือคัดลอกส่วนใดส่วนหนึ่งของเนื้อหา

สงวนลิขสิทธิ์ตาม พ.ร.บ.ลิขสิทธิ์ พ.ศ.2537

ราคา 280 บาท

◆————◆
จัดพิมพ์และจำหน่ายโดย
◆————◆

The Best Center InterGroup Co., Ltd.

บริษัท เดอะเบสท์ เซ็นเตอร์ อินเตอร์กรุป จำกัด

บริหารงานโดย ดร.สิงห์ทอง บัวชุมและอาจารย์จันทน์ บัวชุม (ติวเตอร์กึ่ง ย่าน ม. ราม)

เลขที่ 2145/7 ซอยรามคำแหง 43/1 ถนนรามคำแหง แขวงหัวหมาก เขตบางกะปิ กรุงเทพฯ 10240

โทรศัพท์.081-496-9907,0-2314-1492, 0-2318-6868 โทรสาร. 0-2718-6274 line id: @thebestcenter

www.thebestcenter.com หรือ www.facebook.com/bestcentergroup

คู่มือสอบ
นักพัฒนาสังคม
(พนักงานราชการทั่วไป) (ส่วนภูมิภาค)
กรมกิจการเด็กและเยาวชน

ราคา 280.-

คำนำ

สำหรับชุดคู่มือสอบสำหรับตำแหน่งนักพัฒนาสังคม (พนักงานราชการทั่วไป) (ส่วนภูมิภาค) กรมกิจการเด็กและเยาวชน เล่มนี้ ทางสถาบัน THE BEST CENTER และฝ่ายวิชาการของสถาบันได้เรียบเรียงขึ้น เพื่อให้ผู้สมัครสอบใช้สำหรับเตรียมสอบในการสอบแข่งขันฯ ในครั้งนี้

ทางสถาบัน THE BEST CENTER ได้เล็งเห็นความสำคัญจึงได้จัดทำหนังสือ เล่มนี้ขึ้นมาภายในเล่มประกอบด้วยทุกส่วนที่กำหนดในการสอบ เจาะข้อสอบทุกส่วน พร้อมคำเฉลยอธิบาย มาจัดทำเป็นหนังสือชุดนี้ขึ้น เพื่อให้ผู้สอบได้เตรียมตัวอ่านล่วงหน้า มีความพร้อมในการทำข้อสอบ

ท้ายนี้ คณะผู้จัดทำขอขอบคุณทางสถาบัน THE BEST CENTER ที่ได้ให้การสนับสนุนและมีส่วนร่วมในการจัดทำฉบับนี้ ทำให้หนังสือเล่มนี้สามารถสำเร็จขึ้นมาเป็นเล่มได้ พร้อมกันนี้คณะผู้จัดทำขอน้อมรับข้อบกพร่องใดๆ อันเกิดขึ้นและยินดีรับฟังความคิดเห็นจากทุกๆ ท่าน เพื่อที่จะนำมาปรับปรุงแก้ไขให้ดียิ่งขึ้น

ขอให้โชคดีในการสอบทุกท่าน

ฝ่ายวิชาการ

สถาบัน The Best Center

www.thebestcenter.com

สารบัญ

➤ ความรู้เกี่ยวกับกรมกิจการเด็กและเยาวชน	1
✦ แนวข้อสอบความรู้เกี่ยวกับกรมกิจการเด็กและเยาวชน	6
✦ แนวข้อสอบความรู้เกี่ยวกับภารกิจของบ้านพักเด็กและครอบครัว	13
➤ ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยพนักงานราชการ พ.ศ.2547	21
✦ แนวข้อสอบระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยพนักงานราชการ พ.ศ.2547	
และที่แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 2. พ.ศ.2560	31
➤ พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ.2546	38
✦ แนวข้อสอบพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ.2546	
และที่แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 2. พ.ศ.2562	53
➤ พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546	64
✦ แนวข้อสอบพ.ร.บ.คุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546	94
➤ การจัดทำแผนงาน/โครงการ	104
➤ การบริหารงานและโครงการ	123
➤ การติดตามและประเมินผล	129
➤ ความรู้เกี่ยวกับการประเมินผลสัมฤทธิ์เกี่ยวกับการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพเด็กและเยาวชน	154
➤ การปฏิบัติงานด้านพัฒนาสังคม	168
➤ การพัฒนาสังคมและการสังคมสงเคราะห์	174
➤ ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับทฤษฎีและแนวทางการพัฒนาสังคม	200
➤ ความรู้เกี่ยวกับการจัดสวัสดิการสังคม งานสังคมสงเคราะห์ และการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากร	219
➤ ความรู้ด้านเครือข่ายสังคมและประชาวิ	234
➤ การมีส่วนร่วมภาคประชาชน	257
➤ หลักการพัฒนาชุมชน หลักการมีส่วนร่วม	260
✦ แนวข้อสอบความรู้ด้านโครงการ/กิจกรรม เกี่ยวกับเด็กและเยาวชน	270
✦ แนวข้อสอบความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาสังคม	283
✦ แนวข้อสอบความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับสถานการณ์ด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง	301
➤ เทคนิคการสอบสัมภาษณ์	315

ความรู้เกี่ยวกับกรมกิจการเด็กและเยาวชน

ประวัติความเป็นมา

ปี 2506 รัฐบาลจัดตั้งศูนย์รวมการศึกษาวิจัยปัญหาเยาวชน เพื่อแก้ปัญหาการกระทำผิดของเด็กวัยรุ่นและส่งเสริมให้เยาวชนทั้งในและนอกระบบได้รับการพัฒนา เพื่อเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศ ซึ่งต่อมาในปี 2511 ยกฐานะเป็นสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ สังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี และเมื่อวันที่ 3 พฤศจิกายน 2529 สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณบดินทรเทพยวรางกูร ในขณะทรงพระราชอิสริยยศเป็นสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ทรงเสด็จมาเป็นองค์ประธานเปิดอาคารสำนักงาน

ในช่วงระหว่างปี พ.ศ.2545 – 2558 กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (พม.) ดำเนินภารกิจด้านเด็กและเยาวชน ภายใต้โครงสร้างที่ส่วนราชการระดับกรม แบ่งหน้าที่ บทบาทและความรับผิดชอบทางด้านการกำหนดนโยบายและวิชาการออกจากด้านการนำนโยบายไปปฏิบัติเพื่อส่งเสริมความเชี่ยวชาญในงานเฉพาะด้าน แต่ด้วยข้อจำกัดในการปฏิบัติจริงไม่อาจแยกงานด้านการกำหนดนโยบายและการนำนโยบายไปปฏิบัติออกจากกันอย่างสมบูรณ์ เป็นผลให้เกิดซ้ำซ้อน และไม่มีประสิทธิภาพในการขับเคลื่อนภารกิจในภาพรวมต่อกลุ่มเป้าหมายด้านเด็กและเยาวชนอย่างเชื่อมโยงและบูรณาการกัน

ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินงานด้านเด็กและเยาวชนเป็นศูนย์กลางอย่างมีเอกภาพเบ็ดเสร็จ กรมกิจการเด็กและเยาวชน (ดย.) สังกัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (พม.) จึงได้รับการจัดตั้งขึ้นในวันที่ 6 มีนาคม 2558 ตามพระราชบัญญัติปรับปรุง กระทรวง ทบวง กรม (ฉบับที่ 14) พ.ศ. 2558 ซึ่งเป็นการรวมภารกิจที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มเป้าหมายด้านเด็กและเยาวชน จาก 3 หน่วยงานในสังกัด พม. คือ สำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส และผู้สูงอายุ (สท.) กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ (พส.) และสำนักงานปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (สป.พม.) และเมื่อวันที่ 6 มีนาคม 2558 กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ได้ปรับเปลี่ยนโครงสร้างโดยมีการรวบรวมและยกระดับหน่วยงานด้านเด็กและเยาวชนเป็น "กรมกิจการเด็กและเยาวชน"

กรมกิจการเด็กและเยาวชน จึงเป็นหน่วยงานเชิงนโยบายและปฏิบัติ ที่มีภารกิจเกี่ยวกับการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพของเด็กและเยาวชน การคุ้มครองและพิทักษ์สิทธิเด็กและเยาวชน การส่งเสริมสวัสดิการเด็กและเยาวชน และครอบครัว โดยกำหนด นโยบาย มาตรการ กลไก ส่งเสริมสนับสนุนภาครัฐและภาคเอกชน ติดตามและประเมินผลการดำเนินการตามนโยบายและมาตรการที่กำหนด เพื่อให้เด็กและเยาวชนมีคุณภาพชีวิตที่ดี และมีความมั่นคงในการดำรงชีวิต

ห้าม!! คัดลอก เผยแพร่ ดัดแปลง ส่งต่อ และจำหน่ายเอกสารฉบับนี้โดยเด็ดขาด

หากตรวจพบจะดำเนินคดีตามกฎหมาย (สงวนลิขสิทธิ์ สถาบัน The Best Center)

วิสัยทัศน์

เป็นองค์กรหลักในการกำหนดนโยบาย สร้างเด็กและเยาวชนไทยให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี
และเติบโตอย่างยั่งยืน

ค่านิยม

ทำงานเชิงรุกอย่างเชี่ยวชาญ ใส่ใจบริการด้วยคุณธรรม ก้าวทันเทคโนโลยีดิจิทัล

พันธกิจ

- 1) พัฒนานโยบายและมาตรการด้านเด็กและเยาวชนในเชิงรุก
- 2) ส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาเสริมสร้างทักษะชีวิตเด็กและเยาวชนที่จำเป็นในการดำรงชีวิตตามช่วงวัย
- 3) พัฒนาและเชื่อมโยงระบบคุ้มครองเด็กและเยาวชนให้ครอบคลุมทั่วประเทศ
- 4) พัฒนาระบบสวัสดิการเด็กและเยาวชนที่เหมาะสมกับบริบทของประเทศไทย
- 5) บูรณาการภาคีเครือข่ายเพื่อแก้ไขปัญหาเชิงประเด็น (Agenda Base)
- 6) พัฒนาบุคลากร และระบบบริหารองค์กรให้มีสมรรถนะสูง
- 7) พัฒนาระบบฐานข้อมูลสารสนเทศรองรับการคุ้มครอง และพัฒนาเด็กและเยาวชนที่มีความทันสมัย

ยุทธศาสตร์

- 1) เสริมสร้างศักยภาพเด็กและเยาวชนสู่ความเป็นพลเมืองคุณภาพ
- 2) เสริมสร้างระบบคุ้มครองเด็กและเยาวชนที่ครอบคลุม
- 3) พัฒนาระบบสวัสดิการเด็ก เยาวชน และครอบครัวที่เชื่อมโยงกับระบบสวัสดิการอื่น
- 4) ยกระดับการพัฒนาระบบบริการประชาชน มุ่งสู่ความเป็นองค์กร ดิจิทัล โปร่งใส ตรวจสอบได้

อำนาจหน้าที่ (ภารกิจ)

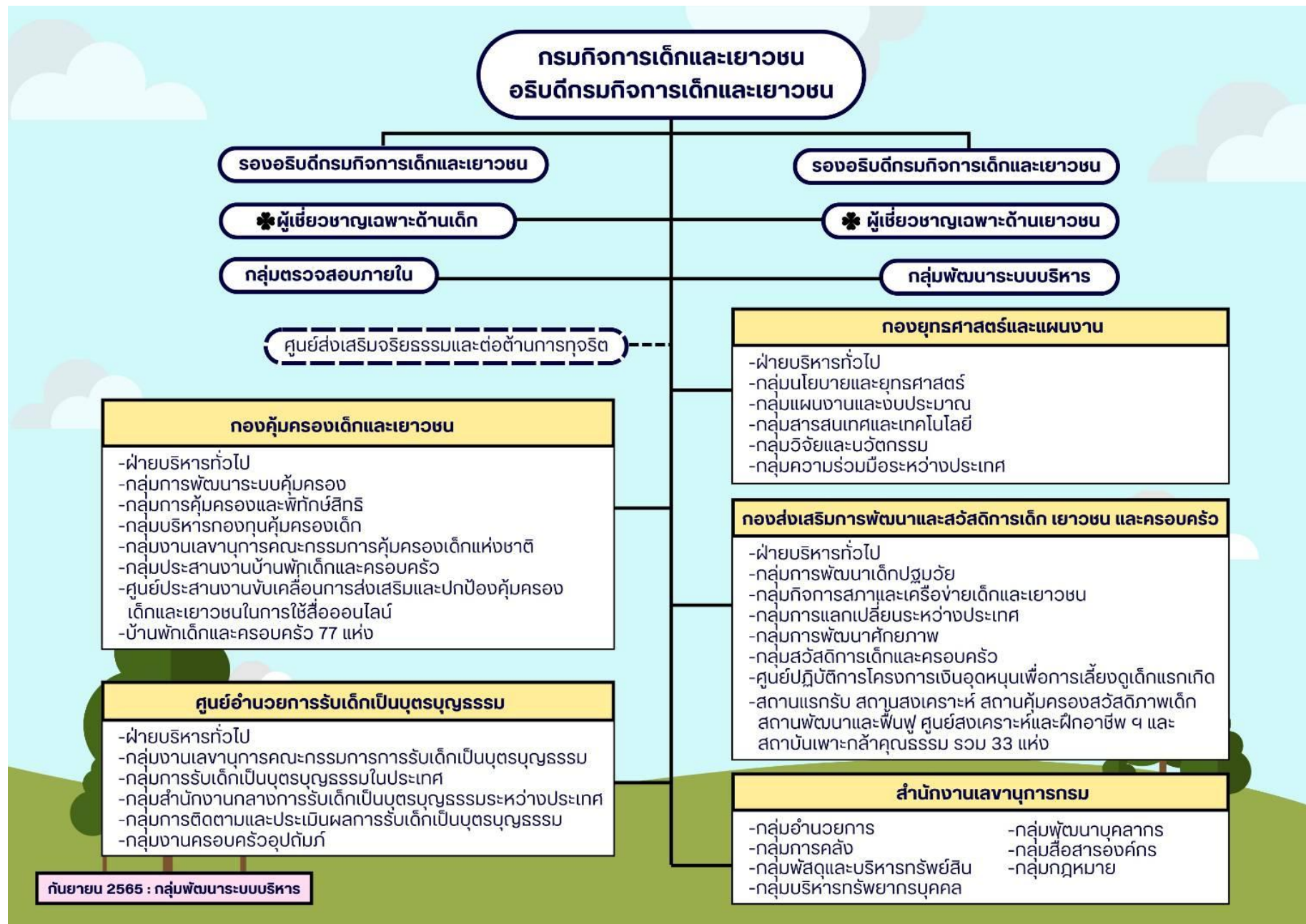
กรมกิจการเด็กและเยาวชน

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

กรมกิจการเด็กและเยาวชน มีภารกิจเกี่ยวกับการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพของเด็กและเยาวชน การคุ้มครองและพิทักษ์สิทธิเด็กและเยาวชน การส่งเสริมสวัสดิการเด็กและครอบครัว โดยการกำหนดนโยบาย มาตรการ กลไก ส่งเสริมและสนับสนุนภาครัฐและภาคเอกชน ติดตามและประเมินผลการดำเนินการตามนโยบายและมาตรการที่กำหนด เพื่อให้เด็กและเยาวชน มีคุณภาพชีวิตที่ดีและมีความมั่นคงในการดำรงชีวิต โดยให้มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

1. เสนอแนะนโยบาย แนวทาง เสริมสร้างมาตรการและกลไกในการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพ การคุ้มครองและพิทักษ์สิทธิเด็กและเยาวชน และการส่งเสริมสวัสดิการเด็กและครอบครัว
2. กำหนดมาตรฐานการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพ การคุ้มครองพิทักษ์สิทธิเด็กและเยาวชน และการส่งเสริมสวัสดิการเด็กและครอบครัว ให้สอดคล้องกับกระแสการเปลี่ยนแปลงทางสังคมโลก พันธกรณี ความตกลง และความร่วมมือระหว่างประเทศ กำกับดูแล ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานให้เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนด
3. พัฒนาองค์ความรู้เกี่ยวกับการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพ การคุ้มครองและพิทักษ์สิทธิเด็กและเยาวชน และการส่งเสริมสวัสดิการเด็กและครอบครัว
4. ดำเนินการส่งเสริมและสนับสนุนการจัดกิจกรรม เพื่อการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพการคุ้มครองและพิทักษ์สิทธิเด็กและเยาวชน การส่งเสริมสวัสดิการเด็กและครอบครัว และบทบาทการสังคมของเด็กและเยาวชน
5. บริหารจัดการและพัฒนาระบบงานเทคโนโลยีสารสนเทศ และเป็นศูนย์กลางข้อมูลด้านเด็กและเยาวชน รวมทั้งที่เป็นกลุ่มเสี่ยง กลุ่มที่มีปัญหาทางสังคม กลุ่มที่ประสบภัยสังคม กลุ่มที่พึ่งพิงรับการช่วยเหลือ คุ้มครอง สงเคราะห์ พัฒนาและฟื้นฟู และการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม
6. จัดบริการสวัสดิการสังคม การสังคมสงเคราะห์ การให้คำปรึกษาแนะนำ การให้ความช่วยเหลือ และการแก้ไขปัญหากลุ่มเด็กและเยาวชนที่เป็นกลุ่มเสี่ยง กลุ่มที่ประสบภัยสังคม และกลุ่มที่มีปัญหาทางสังคม รวมทั้งประสานส่งต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
7. พัฒนารูปแบบ วิธีการบริการสวัสดิการสังคม และการสังคมสงเคราะห์เด็ก เยาวชน และครอบครัว ให้สอดคล้องกับมาตรฐานที่กำหนด
8. จัดให้มีบ้านพักเด็กและครอบครัว สถานรับเลี้ยงและพัฒนาเด็ก สถานแรกรับ สถานสงเคราะห์สถานคุ้มครองสวัสดิภาพ และสถานพัฒนาและฟื้นฟู ในการบริการและให้การช่วยเหลือ สงเคราะห์คุ้มครองสวัสดิภาพ พัฒนา ฟื้นฟู และจัดบริการสังคม แก่เด็กและครอบครัวที่ประสบปัญหา
9. เป็นศูนย์กลางในการให้ความช่วยเหลือ คุ้มครองและดำเนินการในการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม
10. ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานด้านการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพของเด็กและเยาวชน การคุ้มครองและพิทักษ์สิทธิเด็กและเยาวชน และการส่งเสริมสวัสดิการเด็กและครอบครัว
11. ประสาน ส่งเสริม และสนับสนุนทางวิชาการ ข้อมูล เทคโนโลยี การให้คำปรึกษาแนะนำ และให้ความช่วยเหลือ รวมทั้งการติดตาม และประเมินผลการดำเนินการขอเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง เพื่อการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพ การคุ้มครองและพิทักษ์สิทธิเด็กและเยาวชนตามกฎหมาย และการส่งเสริมสวัสดิการเด็กและครอบครัว
12. ปฏิบัติงานอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกรมหรือตามที่รัฐมนตรี หรือคณะรัฐมนตรีมอบหมาย

วิสัยทัศน์

เป็นองค์กรหลักในการกำหนดนโยบาย สร้างเด็กและเยาวชนไทยให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีและเติบโตอย่างยั่งยืน

คำนิยาม :

ทำงานเชิงรุกอย่างเชี่ยวชาญ
ใส่ใจบริการด้วยคุณธรรม ก้าวทันเทคโนโลยีดิจิทัล

แผนปฏิบัติราชการระยะ 5 ปี

พ.ศ.2566 - 2570 ของกรมกิจการเด็กและเยาวชน

พันธกิจ

- 1) พัฒนานโยบายและมาตรการด้านเด็กและเยาวชนในเชิงรุก
- 2) ส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาเด็กและเยาวชนให้มีทักษะชีวิตที่จำเป็นในการดำรงชีวิตตามช่วงวัย
- 3) พัฒนาและเชื่อมโยงระบบคุ้มครองเด็กและเยาวชนให้ครอบคลุมทั่วประเทศ
- 4) พัฒนาระบบสวัสดิการเด็กและเยาวชนที่เหมาะสมกับบริบทของประเทศไทย
- 5) บูรณาการภาคีเครือข่ายเพื่อแก้ไขปัญหาเชิงประเด็น (Agenda Base)
- 6) พัฒนาบุคลากร และระบบบริหารองค์กรให้มีสมรรถนะสูง
- 7) พัฒนาระบบฐานข้อมูลสารสนเทศรองรับการคุ้มครอง และพัฒนาเด็กและเยาวชนที่มีความทันสมัย

ยุทธศาสตร์ :		1	2	3	4
		 เสริมสร้างศักยภาพเด็กและเยาวชนสู่ความเป็นพลเมืองคุณภาพ	 เสริมสร้างระบบคุ้มครองเด็กและเยาวชนที่ครอบคลุม	 พัฒนาระบบสวัสดิการเด็กและเยาวชน และครอบครัวที่เชื่อมโยงกับระบบสวัสดิการอื่น	 ยกระดับการพัฒนาระบบบริการประชาชน มุ่งสู่ความเป็นองค์กรดิจิทัล โปร่งใส ตรวจสอบได้
เป้าประสงค์		เด็กและเยาวชนได้รับโอกาสและการพัฒนาศักยภาพอย่างเต็มที่	เด็กและเยาวชนได้รับความคุ้มครองทางสังคมที่เพียงพอต่อการดำรงชีวิต	มีระบบสวัสดิการสังคมรองรับเด็กและเยาวชนที่ตกอยู่ในภาวะยากลำบากได้อย่างครอบคลุม ทัวถึง และเชื่อมโยงกับระบบสวัสดิการอื่น	กรมกิจการเด็กและเยาวชนก้าวสู่องค์กรยุคดิจิทัลมีสมรรถนะสูง และบุคลากรมีทักษะที่จำเป็น ในการขับเคลื่อนงานในศตวรรษที่ 21
ตัวชี้วัด		1.1 ร้อยละของเด็กแรกเกิด/เด็กปฐมวัยมีพัฒนาการสมวัย 1.2 ร้อยละของกลุ่มเป้าหมายได้รับการเสริมสร้างประสบการณ์ การเรียนรู้ ความรู้และทักษะ สมรรถนะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21	2.1 จำนวนนโยบาย มาตรการการคุ้มครองทางสังคมที่มีการพัฒนาและขับเคลื่อนไปสู่การปฏิบัติ 2.2 จำนวนข้อเสนอเชิงนโยบาย หรือนวัตกรรมทางสังคมที่ได้รับการขับเคลื่อนสู่การปฏิบัติ 2.3 ระดับความสำเร็จในการบริหารจัดการกองทุนคุ้มครองเด็ก 2.4 ร้อยละของประชาชนกลุ่มเป้าหมายที่เข้าถึงบริการของกองทุนอย่างมีประสิทธิภาพ	3.1 จำนวนประชาชนที่ได้รับความคุ้มครองทางสังคมและมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น	4.1 ระดับความสำเร็จในการบูรณาการข้อมูลจากหน่วยงานภาครัฐและสังคม 4.2 จำนวนกระบวนการงานและการให้บริการของกรมฯที่ได้รับการปรับเปลี่ยนเป็นระบบดิจิทัล 4.3 จำนวนนวัตกรรมในการพัฒนาของกรมฯที่ได้รับการพัฒนาและขับเคลื่อนไปสู่การปฏิบัติ 4.4 ระดับความสำเร็จในการพัฒนาระบบราชการสู่การเป็นองค์กรที่มีประสิทธิภาพสูง 4.5 มีการพัฒนาและปรับปรุง กฎหมาย ระเบียบ ประกาศที่เกี่ยวข้องกับเด็กและเยาวชนให้ทันต่อสถานการณ์การเปลี่ยนแปลง 4.6 ค่าคะแนน ITA ที่เพิ่มขึ้น 4.7 ร้อยละของบุคลากรของกรมกิจการเด็กและเยาวชน ได้รับการพัฒนาทักษะการทำงาน เพื่อรองรับยุคดิจิทัลในศตวรรษที่ 21 4.8 ดัชนีความผูกพันของบุคลากรภาครัฐเพิ่มขึ้น

แนวข้อสอบความรู้เกี่ยวกับกรมกิจการเด็กและเยาวชน

1. กรมกิจการเด็กและเยาวชน มีชื่อย่อว่าอะไร

ព. ពគយ.

๖. คย.

ក. ៣៧៥.

จ. พดย.

เฉลย ข. คย. กรมกิจการเด็กและเยาวชน (Department of Children and Youth) สังกัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ใช้ชื่อย่ออย่างเป็นทางการว่า คย.

2. กรมกิจการเด็กและเยาวชนสังกัดกระทรวงใด

ก. กระทรวงมหาดไทย

ข. กระทรวงศึกษาธิการ

ค. กระบวนการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

ง. กระทรวงแรงงาน

เฉลย ค. กระบวนการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

กรมกิจการเด็กและเยาวชนเป็นส่วนราชการในสังกัด กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (พม.) มีบทบาทสำคัญด้านการพัฒนาและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

3. ข้อใดกล่าวถึงภารกิจของกรมกิจการเด็กและเยาวชนได้ครอบคลุมที่สุด

ก. จัดการศึกษาให้แก่เด็กทั่วประเทศ

ข. ส่งเสริม พัฒนา และคุ้มครองสิทธิและสวัสดิภาพเด็กและเยาวชน

ค. จัดหางานให้เยาวชนที่สำเร็จการศึกษา

ง. ดำเนินคดีอาชวากับผู้กระทำความผิดต่อเด็ก

นาย ข. ส่งเสริม พัฒนา และคุ้มครองสิทธิและสวัสดิภาพเด็กและเยาวชน

กรมกิจการเด็กและเยาวชน (ดย.) สังกัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (พม.) มีภารกิจหลักเกี่ยวกับการเสนอนโยบาย กำหนดมาตรการ การส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพ ตลอดจนคุ้มครอง พิทักษ์สิทธิ และจัดสวัสดิการให้แก่เด็ก เยาวชน และครอบครัวโดยตรง

4. ข้อใด ไม่ใช่ ภารกิจโดยตรงของกรมกิจการเด็กและเยาวชน

ก. ส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชน

ข. กัมภกรรณสวัสดิภาพเด็ก

ค. ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเยาวชน

ง. กำหนดหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานของประเทศ

เฉลย ง. กำหนดหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานของประเทศ

การกำหนดหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นภารกิจโดยตรงของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ส่วนข้อ ก, ข และ ค (การส่งเสริมการพัฒนา, การคุ้มครองสวัสดิภาพ และการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเยาวชน) ต่างก็เป็ภารกิจหลักและหน้าที่โดยตรงของกรมกิจการเด็กและเยาวชน (ดย.) กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

5. หากเด็กประสบปัญหาทางสังคมและจำเป็นต้องได้รับการคุ้มครอง การดำเนินงานดังกล่าวสอดคล้องกับบทบาทใดของกรมกิจการเด็กและเยาวชนมากที่สุด

ก. การคุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก

ข. การจัดเก็บภาษี

ค. การจัดการศึกษาภาคบังคับ

ง. การควบคุมแรงงานสัมพันธ์

เฉลย ก. การคุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก

เมื่อเด็กประสบปัญหาทางสังคม (เช่น ถูกทารุณกรรม เสี่ยงต่อการกระทำผิด ถูกทอดทิ้ง หรืออยู่ในสถานะยากลำบาก) การเข้าช่วยเหลือ ป้องกันและสงเคราะห์เด็ก จะเป็นภารกิจหลักภายใต้ การคุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 ซึ่งเป็นบทบาทหน้าที่โดยตรงของกรมกิจการเด็กและเยาวชน (ดย.)

6. หลักสำคัญที่ควรคำนึงถึงในการดำเนินงานเกี่ยวกับเด็กคือข้อใด

ก. ประโยชน์สูงสุดของเด็ก

ข. ประโยชน์สูงสุดของหน่วยงาน

ค. ความสะดวกของเจ้าหน้าที่

ง. ประโยชน์ทางเศรษฐกิจของรัฐเป็นหลัก

เฉลย ก. ประโยชน์สูงสุดของเด็ก

หลักประโยชน์สูงสุดของเด็ก (Best Interests of the Child) เป็นหลักการสากลที่สำคัญที่สุดตามอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก (CRC) และได้รับการบัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 ของไทยอย่างชัดเจน โดยกำหนดให้การดำเนินงานหรือการตัดสินใจใด ๆ ที่ส่งผลกระทบต่อเด็ก ต้องคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของเด็กเป็นลำดับแรกเสมอ

7. การเปิดโอกาสให้เด็กและเยาวชนแสดงความคิดเห็นต่อกิจกรรมหรือนโยบายที่เกี่ยวข้องกับตนเอง สอดคล้องกับหลักการใดมากที่สุด

ก. การควบคุมทางสังคม

ข. การมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชน

ค. การรวมอำนาจการบริหาร

ง. การบังคับใช้กฎหมาย

เฉลย ข. การมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชน

การเปิดโอกาสให้เด็กและเยาวชนได้แสดงความคิดเห็น เสนอแนะ หรือร่วมตัดสินใจในเรื่องที่ส่งผลกระทบต่อตนเอง สอดคล้องโดยตรงกับสิทธิในการมีส่วนร่วม (Right to Participation) ซึ่งเป็น 1 ใน 4 สิทธิขั้นพื้นฐานตามอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก (CRC) และเป็นหลักการสำคัญที่กรมกิจการเด็กและเยาวชนส่งเสริม เช่น ผ่านกลไกสภาเด็กและเยาวชนทุกระดับ

8. ข้อใดเป็นลักษณะการทำงานของกรมกิจการเด็กและเยาวชนที่เหมาะสมที่สุด

- ก. ดำเนินงานโดยกรมเพียงหน่วยงานเดียว
- ข. ทำงานเฉพาะเมื่อเด็กได้รับความเสียหายแล้ว
- ค. ประสานความร่วมมือกับภาครัฐ ท้องถิ่น เอกชน และภาคประชาสังคม
- ง. มอบหมายภารกิจทั้งหมดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

เฉลย ค. ประสานความร่วมมือกับภาครัฐ ท้องถิ่น เอกชน และภาคประชาสังคม

งานด้านเด็กและเยาวชนมีความซับซ้อนและครอบคลุมหลายมิติ (ทั้งการศึกษา สุขภาพ กฎหมาย และสวัสดิการสังคม) กรมกิจการเด็กและเยาวชน (ดย.) จึงเน้นการทำงานในรูปแบบ การบูรณาการและการภาคีเครือข่าย โดยประสานความร่วมมือกับทุกภาคส่วนเพื่อให้การคุ้มครอง พัฒนา และส่งเสริมเด็กและเยาวชนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและครอบคลุมที่สุด

9. การจัดทำข้อเสนอแนะเกี่ยวกับนโยบายและมาตรการด้านเด็กและเยาวชน สะท้อนบทบาทของกรมฯ ในด้านใด

- ก. การกำหนดและพัฒนานโยบาย
- ข. การพิจารณาพิพากษาคดี
- ค. การออกใบอนุญาตประกอบธุรกิจ
- ง. การจัดเก็บรายได้ของรัฐ

เฉลย ก. การกำหนดและพัฒนานโยบาย

การจัดทำข้อเสนอแนะเกี่ยวกับนโยบาย ยุทธศาสตร์และมาตรการต่าง ๆ ด้านเด็กและเยาวชน ถือเป็นภารกิจหลักในระดับบริหารของกรมกิจการเด็กและเยาวชน (ดย.) เพื่อเสนอต่อคณะกรรมการส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ (กพด.) และรัฐบาล ในการนำไปกำหนดเป็นทิศทางและแนวปฏิบัติระดับชาติต่อไป

10. การศึกษาวิจัยและพัฒนาองค์ความรู้เกี่ยวกับสถานการณ์เด็กและเยาวชนมีประโยชน์สำคัญอย่างไร

- ก. เพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการกำหนดนโยบายและมาตรการ
- ข. เพื่อเพิ่มจำนวนหน่วยงานราชการ
- ค. เพื่อใช้จัดเก็บภาษีจากครอบครัว
- ง. เพื่อกำหนดโทษทางอาญาแก่เด็ก

เฉลย ก. เพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการกำหนดนโยบายและมาตรการ

การศึกษาวิจัยและติดตามสถานการณ์เด็กและเยาวชน (เช่น สถิติปัญหาความรุนแรง สุขภาพทางอารมณ์ การเข้าถึงการศึกษา หรือแนวโน้มพฤติกรรม) มีจุดประสงค์สำคัญเพื่อนำข้อมูลจริงที่ได้ไปใช้เป็นฐานในการวางแผน ออกนโยบาย กำหนดมาตรการแก้ไขปัญหา และพัฒนาศักยภาพเด็กและเยาวชนให้ตรงจุด และเท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคม

11. ข้อใดเป็นตัวอย่างของการทำงานเชิง “ส่งเสริมและพัฒนา” เด็กและเยาวชน

- ก. จัดกิจกรรมพัฒนาทักษะและเปิดพื้นที่ให้เยาวชนมีส่วนร่วม
- ข. จับกุมเยาวชนที่กระทำความผิด
- ค. พิจารณาพิพากษาคดีเด็ก
- ง. ออกข้อสอบเข้ามหาวิทยาลัย

เฉลย ก. จัดกิจกรรมพัฒนาทักษะและเปิดพื้นที่ให้เยาวชนมีส่วนร่วม

งานเชิง "ส่งเสริมและพัฒนา" มุ่งเน้นไปที่การดึงศักยภาพ สร้างทักษะชีวิต ให้โอกาส และเปิดพื้นที่บวก แก่เด็กและเยาวชน (เช่น การส่งเสริมสถานเด็กและเยาวชน กิจกรรมจิตอาสา หรือการฝึกทักษะอาชีพ) เพื่อให้เติบโต อย่างมีคุณภาพ

12. ข้อใดเป็นการดำเนินงานเชิง “ป้องกัน” ปัญหาเด็กและเยาวชนมากที่สุด

- ก. จัดโครงการให้ความรู้แก่ครอบครัวเกี่ยวกับการเลี้ยงดูเด็กอย่างเหมาะสม
- ข. ช่วยเหลือเด็กหลังประสบปัญหารุนแรงแล้วเท่านั้น
- ค. ดำเนินคดีหลังเกิดความเสียหาย
- ง. ลงโทษผู้กระทำความผิดเพียงอย่างเดียว

เฉลย ก. จัดโครงการให้ความรู้แก่ครอบครัวเกี่ยวกับการเลี้ยงดูเด็กอย่างเหมาะสม

การดำเนินงานเชิง "ป้องกัน" หมายถึง การสกัดกั้น ลดความเสี่ยงหรือตัดปัจจัยที่อาจก่อให้เกิดปัญหา ก่อนที่ปัญหานั้นจะเกิดขึ้นจริง การเสริมสร้างความรู้และทักษะแก่ครอบครัวในการเลี้ยงดูเด็กอย่างถูกต้อง จึงเป็นการสร้างภูมิคุ้มกันตั้งแต่ต้นทางและช่วยลดโอกาสเกิดปัญหาเด็กถูกทารุณกรรม ถูกทอดทิ้ง หรือ มีพฤติกรรมเสี่ยงได้อย่างตรงจุด

13. หากกรมกิจการเด็กและเยาวชนจัดทำฐานข้อมูลสถานการณ์เด็กทั่วประเทศ จุดประสงค์สำคัญที่สุด คือข้อใด

- ก. เพื่อใช้ประกอบการวางแผนและกำหนดนโยบาย
- ข. เพื่อใช้แทนทะเบียนราษฎรทั้งหมด
- ค. เพื่อควบคุมการเดินทางของเด็ก
- ง. เพื่อจัดเก็บภาษีจากผู้ปกครอง

เฉลย ก. เพื่อใช้ประกอบการวางแผนและกำหนดนโยบาย

การจัดทำระบบฐานข้อมูลและสารสนเทศเกี่ยวกับสถานการณ์เด็กและเยาวชน มีวัตถุประสงค์สำคัญที่สุด เพื่อใช้วิเคราะห์ ติดตาม ประเมินสถานการณ์และนำข้อมูลเชิงประจักษ์เหล่านั้นมาใช้ในการ วางแผน กำหนดนโยบาย ยุทธศาสตร์และมาตรการช่วยเหลือให้ครอบคลุม เท่าทันต่อสถานการณ์ปัญหาและตรงกับความ ต้องการของเด็กและเยาวชนทั่วประเทศมากที่สุด

14. ข้อใดสะท้อนแนวคิดการคุ้มครองสิทธิเด็กได้เหมาะสมที่สุด

- ก. เด็กควรได้รับสิทธิเฉพาะเมื่อสามารถทำงานได้แล้ว
- ข. เด็กทุกคนควรได้รับการคุ้มครองโดยไม่เลือกปฏิบัติ
- ค. สิทธิของเด็กขึ้นอยู่กับฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว
- ง. เด็กที่ประสบปัญหาเป็นความรับผิดชอบของครอบครัวเพียงฝ่ายเดียว

เฉลย ข. เด็กทุกคนควรได้รับการคุ้มครองโดยไม่เลือกปฏิบัติ

หัวใจสำคัญของสิทธิเด็ก (Child Rights) ตามอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก (CRC) และพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 คือ หลักการไม่เลือกปฏิบัติ (Non-discrimination) ซึ่งกำหนดให้เด็กทุกคน ไม่ว่าจะเชื้อชาติ สีผิว เพศ ภาษา ศาสนา ความคิดเห็นทางการเมือง ฐานะทางเศรษฐกิจ ความพิการหรือกำเนิดในสถานะใด ย่อมมีสิทธิได้รับการคุ้มครอง ปฏิบัติและดูแลอย่างเท่าเทียมกัน

15. ข้อใดกล่าวถึงบทบาทของครอบครัวต่อการพัฒนาเด็กได้ถูกต้องที่สุด

- ก. ครอบครัวไม่มีส่วนเกี่ยวข้อง เพราะเป็นหน้าที่ของรัฐ
- ข. ครอบครัวเป็นสถาบันพื้นฐานสำคัญในการดูแลและพัฒนาเด็ก
- ค. ครอบครัวมีหน้าที่เฉพาะส่งเด็กเข้าโรงเรียน
- ง. ครอบครัวมีหน้าที่ดูแลเด็กเฉพาะด้านเศรษฐกิจ

เฉลย ข. ครอบครัวเป็นสถาบันพื้นฐานสำคัญในการดูแลและพัฒนาเด็ก

สถาบันครอบครัว ถือเป็นสิ่งแวดล้อมแรกและเป็นสถาบันทางสังคมพื้นฐานที่สำคัญที่สุดในการอบรมสั่งสอน ปลูกฝังค่านิยม ให้ความคุ้มครองและพัฒนาเด็กทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา โดยรัฐและหน่วยงานต่าง ๆ (เช่น กรมกิจการเด็กและเยาวชน) จะเข้ามาทำหน้าที่เกื้อหนุน ส่งเสริมและช่วยเหลือในกรณีที่ครอบครัวขาดแคลนหรือประสบปัญหา

16. สถานการณ์ใดสอดคล้องกับภารกิจของกรมกิจการเด็กและเยาวชนมากที่สุด

- ก. นาย ก. ขอใบอนุญาตประกอบโรงงาน
- ข. เด็กกลุ่มหนึ่งประสบปัญหาทางสังคมและต้องการการคุ้มครองช่วยเหลือ
- ค. บริษัทแห่งหนึ่งขอคืนภาษีมูลค่าเพิ่ม
- ง. เกษตรกรขอขึ้นทะเบียนพื้นที่เพาะปลูก

เฉลย ข. เด็กกลุ่มหนึ่งประสบปัญหาทางสังคมและต้องการการคุ้มครองช่วยเหลือ

ภารกิจหลักโดยตรงของกรมกิจการเด็กและเยาวชน (ดย.) สังกัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ คือ การจัดสวัสดิการสังคม การพิทักษ์สิทธิและการคุ้มครองสวัสดิภาพแก่เด็กและเยาวชนที่ประสบปัญหาทางสังคม (เช่น เด็กถูกทอดทิ้ง เด็กยากจนยากลำบาก หรือเด็กที่อยู่ในภาวะเสี่ยง)

ห้าม!! คัดลอก เผยแพร่ ดัดแปลง ส่งต่อ และจำหน่ายเอกสารฉบับนี้โดยเด็ดขาด

หากตรวจพบจะดำเนินคดีตามกฎหมาย (สงวนลิขสิทธิ์ สถาบัน The Best Center)

17. เหตุใดการดำเนินงานด้านเด็กและเยาวชนจึงต้องอาศัยการบูรณาการจากหลายหน่วยงาน
- ก. เพราะกรมกิจการเด็กและเยาวชนไม่มีอำนาจหน้าที่
 - ข. เพราะปัญหาของเด็กเกี่ยวข้องกับหลายมิติ เช่น ครอบครัว การศึกษา สุขภาพ และสังคม
 - ค. เพราะกรมฯ ไม่สามารถใช้งบประมาณได้
 - ง. เพราะกฎหมายกำหนดให้เอกชนรับผิดชอบทั้งหมด

เฉลย ข. เพราะปัญหาของเด็กเกี่ยวข้องกับหลายมิติ เช่น ครอบครัว การศึกษา สุขภาพ และสังคม

การพัฒนาและการแก้ปัญหาเด็กและเยาวชนไม่สามารถแยกส่วนทำได้เพียงหน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่ง เนื่องจากชีวิตของเด็กยึดโยงกับหลายมิติพร้อมกัน ทั้งด้านความปลอดภัยทางสังคม (กระทรวง พม. / ดย.) , ด้านสุขภาพ (กระทรวงสาธารณสุข) , ด้านการศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ) , ด้านกฎหมายและการคุ้มครอง (ตำรวจ / กระทรวงยุติธรรม) และด้านสิ่งแวดล้อมในชุมชน (องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น) การบูรณาการร่วมกันจึงจะสามารถดูแลเด็กได้อย่างรอบด้านและเป็นระบบ

18. หากเจ้าหน้าที่พบว่าเด็กคนหนึ่งจำเป็นต้องได้รับความช่วยเหลือหลายด้าน แนวทางใดเหมาะสมที่สุด
- ก. พิจารณาปัญหาเฉพาะด้านที่รุนแรงที่สุดเท่านั้น
 - ข. ประเมินสภาพปัญหาและประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ความช่วยเหลือ
 - ค. ให้เด็กแก้ไขปัญหาคด้วยตนเอง
 - ง. ส่งเรื่องให้สถานศึกษาเพียงหน่วยงานเดียว

เฉลย ข. ประเมินสภาพปัญหาและประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ความช่วยเหลือ

การช่วยเหลือเด็กที่ประสบปัญหาหลายด้านพร้อมกัน ต้องใช้แนวทางการทำงานแบบการจัดบริการแบบบูรณาการ (Case Management) โดยเริ่มจาก

1. การประเมินสภาพปัญหาอย่างครอบคลุม (ทั้งร่างกาย จิตใจ ครอบครัว การศึกษาและสวัสดิภาพ)
2. การประสานงานภาคีเครือข่ายส่งต่อ (Referral System) เพื่อให้หน่วยงานที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านเข้ามาช่วยเหลือร่วมกัน เช่น ประสานโรงพยาบาลเพื่อรักษาพยาบาล ประสานโรงเรียนเพื่อดูแลเรื่องการศึกษา และประสานตำรวจ/ศาลเพื่อคุ้มครองสวัสดิภาพทางกฎหมาย

19. เป้าหมายสำคัญของการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเยาวชนคือข้อใด

ก. ให้เยาวชนปฏิบัติตามคำสั่งของรัฐเท่านั้น

ข. ให้เยาวชนมีพื้นที่แสดงความคิดเห็นและมีส่วนร่วมในการพัฒนาสังคม

ค. ลดบทบาทของครอบครัว

ง. ให้เยาวชนเข้ามาบริหารราชการแทนเจ้าหน้าที่

เฉลย ข. ให้เยาวชนมีพื้นที่แสดงความคิดเห็นและมีส่วนร่วมในการพัฒนาสังคม

เป้าหมายสำคัญของการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเยาวชน (เช่น การขับเคลื่อนผ่านสภาเด็กและเยาวชน) คือ การมองเยาวชนเป็น "พลังในการพัฒนา" ไม่ใช่แค่ผู้รับบริการเพียงอย่างเดียว การเปิดพื้นที่ให้พวกเขาร่วมคิด ร่วมทำ แสดงความคิดเห็นและเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาที่กระทบต่อตนเองและชุมชนจะช่วยฝึกทักษะ ความเป็นผู้นำ เสริมสร้างพลเมืองที่มีคุณภาพ และทำให้การกำหนดนโยบายของรัฐตอบโจทย์เด็กและเยาวชน ได้อย่างแท้จริง

20. ข้อใดสรุปบทบาทของกรมกิจการเด็กและเยาวชนได้ดีที่สุด

ก. หน่วยงานด้านการศึกษาดังพิเศษเฉพาะ

ข. หน่วยงานบังคับใช้กฎหมายอาญาเกี่ยวกับเด็ก

ค. หน่วยงานหลักด้านการส่งเสริม พัฒนา กลุ่มครองสิทธิและสวัสดิภาพเด็กและเยาวชน

ง. หน่วยงานที่ดูแลเฉพาะเด็กที่ไม่มีผู้ปกครอง

เฉลย ค. หน่วยงานหลักด้านการส่งเสริม พัฒนา กลุ่มครองสิทธิและสวัสดิภาพเด็กและเยาวชน

ข้อ ค. เป็นคำสรุปบทบาทและพันธกิจหลัก (**Core Mission**) ของกรมกิจการเด็กและเยาวชน (ดย.) ที่มีความสมบูรณ์และถูกต้องที่สุดตามกฎหมายจัดตั้งหน่วยงาน เพราะครอบคลุมมิติการทำงานหลักทั้ง 4 ด้าน คือ ส่งเสริม พัฒนา กลุ่มครองสิทธิและจัดสวัสดิภาพให้แก่เด็กและเยาวชนทุกคน

----- ✍

แนวข้อสอบความรู้เกี่ยวกับภารกิจของบ้านพักเด็กและครอบครัว

1. ข้อใดกล่าวถึงภารกิจสำคัญของ บ้านพักเด็กและครอบครัว ได้ถูกต้องที่สุด
 - ก. เป็นสถานศึกษาสำหรับเด็กที่ขาดโอกาสทางการศึกษา
 - ข. เป็นสถานที่ให้การช่วยเหลือและคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กและครอบครัวที่ประสบปัญหาทางสังคม
 - ค. เป็นสถานพยาบาลเฉพาะทางสำหรับเด็กและเยาวชน
 - ง. เป็นสถานที่ควบคุมเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด

เฉลย ข. บ้านพักเด็กและครอบครัว (สังกัดกรมกิจการเด็กและเยาวชน กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์) มีภารกิจหลักในการเป็นหน่วยงานด้านหน้าเพื่อให้การช่วยเหลือ คุ้มครองสวัสดิภาพ และจัดที่พักชั่วคราวแก่เด็ก เยาวชน สตรี และสมาชิกในครอบครัวที่ประสบปัญหาทางสังคม เช่น ถูกทารุณกรรม ถูกล่วงละเมิด ถูกทอดทิ้ง หรือประสบภาวะวิกฤตทางสังคมตลอด 24 ชั่วโมง
2. บุคคลกลุ่มใด มีความสอดคล้องกับกลุ่มเป้าหมาย ที่บ้านพักเด็กและครอบครัวให้ความช่วยเหลือมากที่สุด
 - ก. เด็กและครอบครัวที่ประสบปัญหาทางสังคมและต้องการการคุ้มครองช่วยเหลือ
 - ข. ผู้ต้องขังที่พ้นโทษและต้องการประกอบอาชีพ
 - ค. ผู้ประกอบการที่ประสบปัญหาทางการเงิน
 - ง. ข้าราชการที่ต้องการที่พักชั่วคราวระหว่างเดินทาง

เฉลย ก. กลุ่มเป้าหมายหลักของบ้านพักเด็กและครอบครัว ได้แก่ เด็ก เยาวชน สตรี และสมาชิกในครอบครัวที่ประสบปัญหาความเดือดร้อน เช่น ถูกทารุณกรรม ถูกล่วงละเมิดทางเพศ ถูกทอดทิ้ง เสี่ยงต่อการกระทำผิด หรือประสบปัญหาภาวะวิกฤตทางสังคมที่ต้องการที่พักพิงและคุ้มครองชั่วคราวตลอด 24 ชั่วโมง
3. ข้อใด ไม่ใช่ ลักษณะการให้บริการของบ้านพักเด็กและครอบครัว
 - ก. ให้ที่พักพิงชั่วคราวแก่ผู้ประสบปัญหาตามภารกิจ
 - ข. ประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ความช่วยเหลือ
 - ค. ให้คำปรึกษาและช่วยเหลือด้านสังคมสงเคราะห์
 - ง. พิจารณาพิพาทคดีเกี่ยวกับการกระทำความผิดต่อเด็ก

เฉลย ง. การพิจารณาและพิพาทคดีเป็นอำนาจหน้าที่ของศาลเยาวชนและครอบครัว (อำนาจฝ่ายตุลาการ) ไม่ใช่อำนาจหน้าที่ของบ้านพักเด็กและครอบครัว ซึ่งเป็นหน่วยงานบริหารจัดการและให้บริการสวัสดิการสังคม

4. เด็กหญิงคนหนึ่งถูกระทำความรุนแรงภายในครอบครัวและไม่สามารถกลับไปพักอาศัยที่บ้านได้อย่างปลอดภัย การดำเนินงานใดสอดคล้องกับภารกิจของบ้านพักเด็กและครอบครัวมากที่สุด

ก. ปฏิเสธการช่วยเหลือจนกว่าคดีจะถึงที่สุด

ข. พิจารณาให้การคุ้มครองและจัดที่พักที่ปลอดภัยตามความจำเป็น พร้อมประเมินและประสานการช่วยเหลือ

ค. ให้เด็กเดินทางไปพักกับบุคคลอื่นด้วยตนเอง

ง. ส่งเด็กกลับบ้านทันทีเพราะผู้ปกครองมีสิทธิเหนือเด็ก

เฉลย ข. หลักสำคัญของการคุ้มครองเด็ก คือ ประโยชน์สูงสุดและความปลอดภัยของเด็ก หากสภาพครอบครัวไม่ปลอดภัย ต้องประเมินสถานการณ์ให้การคุ้มครองตามความเหมาะสม และประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อวางแผนช่วยเหลือต่อไป

5. ข้อใดเป็นหลักสำคัญที่เจ้าหน้าที่ควรคำนึงถึงในการให้ความช่วยเหลือเด็ก

ก. ความสะดวกของหน่วยงานเป็นสำคัญ

ข. ความต้องการของเจ้าหน้าที่เป็นสำคัญ

ค. ประโยชน์สูงสุดของเด็กเป็นสำคัญ

ง. ความรวดเร็วต้องมาก่อนความปลอดภัยเสมอ

เฉลย ค. หลักการ "ประโยชน์สูงสุดของเด็ก" (**Best Interests of the Child**) เป็นหลักการสากลตามอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก (CRC) และเป็นหัวใจสำคัญตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 ซึ่งกำหนดให้เจ้าหน้าที่และผู้เกี่ยวข้องทุกคนต้องใช้หลักการนี้เป็นคำนึงแรกในการตัดสินใจและการให้ความช่วยเหลือเด็กทุกกรณี

6. เมื่อบ้านพักเด็กและครอบครัวรับเด็กที่ประสบปัญหาเข้ารับการช่วยเหลือ สิ่งใดมีความสำคัญในการวางแผนช่วยเหลือรายบุคคล

ก. ประเมินสภาพปัญหาและความต้องการของเด็กและครอบครัว

ข. ใช้แนวทางเดียวกันกับเด็กทุกคน

ค. พิจารณาเฉพาะฐานะทางเศรษฐกิจ

ง. พิจารณาเฉพาะข้อมูลจากบุคคลภายนอก

เฉลย ก. การวางแผนช่วยเหลือรายบุคคล (**Individual Care Plan - ICP**) ที่มีประสิทธิภาพ จำเป็นต้องเริ่มต้นด้วยการประเมินสภาพปัญหาและความต้องการอย่างรอบด้าน ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สังคมและครอบครัว เพื่อให้สามารถแก้ไขปัญหาได้ตรงจุดและสอดคล้องกับสถานะของเด็กแต่ละคนมากที่สุด

7. เหตุใดบ้านพักเด็กและครอบครัวจึงต้องทำงานร่วมกับหน่วยงานอื่น

ก. เพราะไม่มีอำนาจดำเนินงานใดด้วยตนเอง

ข. เพราะปัญหาของเด็กและครอบครัวมักเกี่ยวข้องกับหลายมิติและต้องอาศัยความร่วมมือหลายวิชาชีพ

ค. เพราะต้องการลดจำนวนเจ้าหน้าที่ของบ้านพัก

ง. เพราะต้องโอนความรับผิดชอบทั้งหมดให้หน่วยงานอื่น

เฉลย ข. ปัญหาเด็กและครอบครัวมีความซับซ้อนสูง เชื่อมโยงทั้งด้านกฎหมาย สุขภาพกาย สุขภาพจิต การศึกษา และสภาพสังคม บ้านพักเด็กและครอบครัวจึงต้องทำงานร่วมกับทีมสหวิชาชีพ (เช่น แพทย์ นักจิตวิทยา นักสังคมสงเคราะห์ ตำรวจและอัยการ) เพื่อให้การคุ้มครองและช่วยเหลือครอบคลุมทุกมิติ

8. ข้อใดสะท้อนบทบาทด้านการป้องกันปัญหาเด็กและครอบครัวได้ดีที่สุด

ก. ดำเนินการเฉพาะเมื่อเด็กประสบปัญหารุนแรงแล้วเท่านั้น

ข. เผยแพร่ความรู้และสร้างความเข้าใจแก่ครอบครัวและชุมชนเกี่ยวกับการคุ้มครองเด็ก

ค. รับเด็กทุกคนเข้าพักในบ้านพัก

ง. แยกเด็กออกจากครอบครัวทุกกรณีที่มีปัญหา

เฉลย ข. การป้องกัน (Prevention) คือ การยับยั้งไม่ให้เกิดปัญหาขึ้นตั้งแต่แรก การสร้างความรู้ ความเข้าใจ และความตระหนักแก่ครอบครัวและชุมชน เรื่องสิทธิเด็ก สวัสดิภาพ และสัมพันธภาพในครอบครัว จะช่วยลดความเสี่ยงของการเกิดเหตุความรุนแรง การทอดทิ้ง หรือการล่วงละเมิดในสังคมได้อย่างยั่งยืน

9. เจ้าหน้าที่ได้รับข้อมูลว่าเด็กในชุมชนอาจถูกละเลยและอยู่ในภาวะเสี่ยง สิ่งใดเหมาะสมที่สุด

ก. เปิดเผยข้อมูลเด็กต่อสาธารณะเพื่อขอความคิดเห็น

ข. ตรวจสอบข้อเท็จจริงและประเมินความเสี่ยงเพื่อดำเนินการช่วยเหลือตามความเหมาะสม

ค. รอจนเด็กมาขอความช่วยเหลือด้วยตนเอง

ง. ไม่ดำเนินการเพราะเป็นเรื่องภายในครอบครัว

เฉลย ข. เมื่อได้รับแจ้งเบาะแสเกี่ยวกับเด็กในภาวะเสี่ยงหรือถูกละเลย เจ้าหน้าที่ตาม พ.ร.บ. คุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 มีหน้าที่ต้องเร่งแสวงหาข้อเท็จจริงและประเมินความเสี่ยง เพื่อจัดทำแผนช่วยเหลือและคุ้มครองสวัสดิภาพโดยเร็วที่สุดตามระดับความรุนแรงของปัญหา

10. ข้อใดเป็นแนวทางที่เหมาะสมที่สุดเมื่อเด็กสามารถกลับคืนสู่ครอบครัวได้

ก. ส่งกลับทันทีโดยไม่ต้องประเมินครอบครัว

ข. เตรียมความพร้อมเด็กและครอบครัว ประเมินความปลอดภัย และติดตามผลตามความเหมาะสม

ค. ให้เด็กตัดสินใจเพียงฝ่ายเดียวทุกกรณี

ง. ให้เด็กอยู่ในบ้านพักต่อไปโดยไม่มีกำหนด

เฉลย ข. กระบวนการส่งเด็กกลับคืนสู่ครอบครัว (**Reintegration**) ต้องคำนึงถึงความปลอดภัยของเด็กเป็นสำคัญที่สุด เจ้าหน้าที่ต้องประเมินว่าครอบครัวมีความพร้อมและสภาพแวดล้อมปลอดภัยเพียงพอแล้วหรือยัง มีการเตรียมความพร้อมทางจิตใจให้ทั้งเด็กและครอบครัว รวมถึงต้องมีแผน ติดตามประเมินผลหลังการคืนสู่ครอบครัว เพื่อป้องกันไม่ให้เด็กกลับไปประสบปัญหาเดิมอีก

11. การที่เจ้าหน้าที่ไม่นำข้อมูลส่วนตัวหรือเรื่องราวของเด็กที่เข้ารับการคุ้มครองไปเผยแพร่โดยไม่จำเป็น สอดคล้องกับหลักใดมากที่สุด

ก. การรักษาความลับและคุ้มครองสิทธิของเด็ก

ข. การกระจายอำนาจ

ค. การบริหารงบประมาณ

ง. การประชาสัมพันธ์เชิงรุก

เฉลย ก. การปกปิดข้อมูลส่วนตัว ภาพถ่ายและเรื่องราวของเด็กที่ประสบปัญหาทางสังคม ถือเป็น การรักษาความลับ (**Confidentiality**) และการคุ้มครองสิทธิความเป็นส่วนตัวของเด็ก ซึ่งเป็นหลักจริยธรรมวิชาชีพที่สำคัญที่สุด และเป็นข้อบังคับตามกฎหมาย (พ.ร.บ. คุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 มาตรา 27) เพื่อป้องกันไม่ให้เด็กถูกรับไปถูกซ้ำเติม หรือได้รับผลกระทบทางจิตใจและสังคมในระยะยาว

12. ข้อใดกล่าวถึงลักษณะของบ้านพักเด็กและครอบครัวได้เหมาะสมที่สุด

ก. เป็นสถานที่ลงโทษเด็กที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสม

ข. เป็นกลไกด้านการช่วยเหลือ คุ้มครอง และจัดบริการแก่เด็กและครอบครัวที่ประสบปัญหาทางสังคม

ค. เป็นสถานศึกษาเฉพาะสำหรับเด็กกำพร้า

ง. เป็นหน่วยงานที่ทำหน้าที่สอบสวนคดีอาญาเกี่ยวกับเด็กโดยตรง

เฉลย ข. บ้านพักเด็กและครอบครัว (สังกัดกรมกิจการเด็กและเยาวชน กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์) มีภารกิจหลักในการให้บริการช่วยเหลือ ผู้รับบริการเด็ก เยาวชน สตรีและครอบครัวที่ประสบปัญหาความเดือดร้อนทางสังคม รวมถึงผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงและผู้ถูกหลอกลวงประเวณี โดยจัดให้มีที่พักชั่วคราว การฟื้นฟูสภาพจิตใจ และประสานการคุ้มครองตามกฎหมายตลอด 24 ชั่วโมง

13. เด็กชายอายุ 12 ปีถูกผู้ปกครองทำร้ายและหนีออกจากบ้านมาขอความช่วยเหลือจากบ้านพักเด็กและครอบครัว เจ้าหน้าที่ควรให้ความสำคัญกับการดำเนินการใด เป็นอันดับแรก

- ก. ติดต่อผู้ปกครองให้มารับเด็กกลับบ้านทันที
- ข. ประเมินความปลอดภัยและความเสี่ยงของเด็ก พร้อมจัดการคุ้มครองที่เหมาะสม
- ค. ส่งเด็กเข้าสถานสงเคราะห์ทันทีโดยไม่ต้องประเมินข้อเท็จจริง
- ง. ให้เด็กตัดสินใจเองว่าจะดำเนินการอย่างไรโดยเจ้าหน้าที่ไม่เข้าแทรกแซง

เฉลย ข. ตามหลักการคุ้มครองเด็กและพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 เมื่อเด็กที่ประสบปัญหาความรุนแรงหรือถูกทำร้ายมาขอความช่วยเหลือ สิ่งเจ้าหน้าที่ต้องทำเป็นลำดับแรก คือ การประเมินความเสี่ยงและสวัสดิภาพของเด็ก (Safety & Risk Assessment) เพื่อให้การคุ้มครองที่ปลอดภัย ชั่วคราว และปฐมพยาบาลทางร่างกาย/จิตใจก่อนเป็นอันดับแรก

14. ข้อใดสะท้อนหลัก “ประโยชน์สูงสุดของเด็ก” (Best Interests of the Child) ในการปฏิบัติงานของบ้านพักเด็กและครอบครัวได้ชัดเจนที่สุด

- ก. เลือกวิธีดำเนินงานที่ใช้งบประมาณน้อยที่สุด
- ข. ปฏิบัติตามความต้องการของผู้ปกครองเป็นหลักทุกกรณี
- ค. พิจารณาความปลอดภัย สิทธิ พัฒนาการ และความต้องการของเด็กประกอบกับสภาพแวดล้อมของครอบครัว
- ง. ใช้มาตรการเดียวกันกับเด็กทุกคนเพื่อให้เกิดความเท่าเทียม

เฉลย ค. หลัก “ประโยชน์สูงสุดของเด็ก” (Best Interests of the Child) ตามอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก (CRC) และพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 คือ หัวใจสำคัญที่สุดในการตัดสินใจทุกประการ โดยต้องนำปัจจัยรอบด้านของเด็กคนนั้น ๆ มาพิจารณาแบบเฉพาะราย (Individual Assessment) ทั้งด้านความปลอดภัยทางร่างกายและจิตใจ สิทธิขั้นพื้นฐาน พัฒนาการตามวัยและบริบทของครอบครัว เพื่อให้เด็กได้รับผลประโยชน์และความปลอดภัยสูงสุด

15. ครอบครัวหนึ่งประสบปัญหาความยากจนจนไม่สามารถดูแลเด็กได้อย่างเหมาะสม แต่จากการประเมินพบว่าผู้ปกครองมีความรักและต้องการเลี้ยงดูเด็ก แนวทางใดเหมาะสมที่สุด

- ก. แยกเด็กออกจากครอบครัวอย่างถาวร
- ข. ดำเนินคดีกับผู้ปกครองเนื่องจากไม่สามารถเลี้ยงดูเด็กได้
- ค. ประเมินความต้องการและประสานความช่วยเหลือเพื่อเสริมศักยภาพครอบครัวให้สามารถดูแลเด็กได้
- ง. รับเด็กเข้าพักในบ้านพักเด็กและครอบครัวอย่างไม่มีกำหนด

เฉลย ค. ตามหลักการคุ้มครองเด็กและการจัดสวัสดิการสังคม ปัญหาความยากจนไม่ใช่เหตุผลในการแยกเด็กออกจากครอบครัวอย่างถาวร หากครอบครัวยังมีความรัก ความผูกพันและศักยภาพในการเลี้ยงดู แนวทางที่ดีที่สุดคือ "การเสริมสร้างความเข้มแข็งให้แก่ครอบครัว" โดยเจ้าหน้าที่จะประเมินสวัสดิการ สิทธิประโยชน์ หรือ

ทุนประกอบอาชีพ เพื่อช่วยให้ครอบครัวสามารถเติบโตและดูแลเด็กได้เองในสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติของเด็ก

16. ข้อใดแสดงถึงการทำงานแบบสหวิชาชีพ (Multidisciplinary Team) ในการคุ้มครองเด็กได้ถูกต้องที่สุด

ก. นักสังคมสงเคราะห์เป็นผู้ตัดสินใจและดำเนินการทุกด้านเพียงคนเดียว

ข. เจ้าหน้าที่จากหลายวิชาชีพนำข้อมูลและความเชี่ยวชาญของตนมาร่วมประเมินและวางแผนช่วยเหลือเด็ก

ค. แต่ละหน่วยงานดำเนินงานของตนเองโดยไม่แลกเปลี่ยนข้อมูลที่จำเป็น

ง. มอบหมายให้ครอบครัวเป็นผู้กำหนดมาตรการช่วยเหลือทั้งหมด

เฉลย ข. การทำงานแบบสหวิชาชีพ (Multidisciplinary Team : MDT) หมายถึง การบูรณาการร่วมกันของบุคลากรจากหลากหลายสาขาวิชาชีพ เช่น นักสังคมสงเคราะห์ นักจิตวิทยา แพทย์ พยาบาล อัยการ ตำรวจ และนักกฎหมาย โดยนำความรู้ ความเชี่ยวชาญและมุมมองเฉพาะด้านมาร่วมกันประเมิน วางแผน และแก้ไขปัญหา เพื่อให้การช่วยเหลือเด็กและครอบครัวเป็นไปอย่างรอบด้าน ครอบคลุมและเกิดประโยชน์สูงสุดแก่เด็ก

17. เด็กคนหนึ่งเข้ารับการคุ้มครองในบ้านพักเด็กและครอบครัว ต่อมาผู้ปกครองร้องขอให้ส่งเด็กกลับบ้านทันที แต่ผลการประเมินพบว่าสภาพแวดล้อมในบ้านยังมีความเสี่ยงต่อความปลอดภัยของเด็ก เจ้าหน้าที่ควรดำเนินการอย่างไร

ก. ส่งเด็กกลับบ้านเพราะผู้ปกครองมีสิทธิเรียกร้องเด็กคืนเสมอ

ข. ปฏิเสธไม่ให้ผู้ปกครองพบเด็กอีกต่อไป

ค. พิจารณามาตรการคุ้มครองที่เหมาะสมต่อไป พร้อมดำเนินการแก้ไขปัจจัยเสี่ยงและประเมินความพร้อมของครอบครัว

ง. ให้เด็กเลือกเองทันทีโดยไม่ต้องพิจารณาปัจจัยอื่น

เฉลย ค. หัวใจสำคัญของการคุ้มครองเด็กตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 และหลักประโยชน์สูงสุดของเด็ก (Best Interests of the Child) คือ ความปลอดภัยของเด็ก หากประเมินแล้วพบว่าสภาพแวดล้อมทางบ้านยังมีความเสี่ยงสูง เจ้าหน้าที่มีอำนาจตามกฎหมายในการให้ความคุ้มครองสวัสดิภาพแก่เด็กต่อไปชั่วคราว โดยในระหว่างนั้นจะต้องทำงานร่วมกับครอบครัวเพื่อแก้ไขปัจจัยเสี่ยง (เช่น ปรับปรุงสภาพแวดล้อม บำบัดอาการ หรือปรับพฤติกรรมผู้ปกครอง) และประเมินความพร้อมก่อนที่จะส่งเด็กกลับบ้านเข้าสู่ครอบครัวอย่างปลอดภัย

18. เจ้าหน้าที่พบว่าเด็กที่เข้ารับการช่วยเหลือมีปัญหาหลายด้าน ได้แก่ ขาดเรียน ครอบครัวมีปัญหาเศรษฐกิจ และเด็กมีความเครียด แนวทางใดสะท้อนการบริหารจัดการรายกรณี (Case Management) ได้ดีที่สุด

- ก. แก้ปัญหาการขาดเรียนเพียงอย่างเดียว เพราะเป็นปัญหาที่เห็นได้ชัดที่สุด
- ข. ส่งเด็กให้หน่วยงานอื่นรับผิดชอบทั้งหมด
- ค. ประเมินปัญหาอย่างรอบด้าน จัดทำแผนช่วยเหลือ ประสานบริการที่เกี่ยวข้อง และติดตามผล
- ง. รอให้เด็กและครอบครัวแก้ไขปัญหาด้วยตนเองก่อนแล้วจึงเข้าไปช่วยเหลือ

เฉลย ค. การบริหารจัดการรายกรณี (Case Management) เป็นกระบวนการทำงานที่เป็นระบบในการช่วยเหลือผู้ประสบปัญหาทางสังคม ซึ่งมีขั้นตอนหลักที่ต่อเนื่องกัน ได้แก่

1. การประเมินสถานะและปัญหา (Assessment) : วิเคราะห์ปัญหาของผู้รับการช่วยเหลืออย่างรอบด้าน (ทั้งเรื่องการศึกษา เศรษฐกิจ และสุขภาพจิต)
2. การจัดทำแผนช่วยเหลือ (Planning) : วางเป้าหมายและขั้นตอนการดำเนินงานร่วมกับทีมสหวิชาชีพ และผู้รับบริการ
3. การประสานและจัดบริการ (Implementation & Coordination) : ส่งต่อหรือประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง (เช่น โรงเรียน โรงพยาบาล สำนักงานพัฒนาสังคมฯ)
4. การติดตามและประเมินผล (Monitoring & Evaluation) : ติดตามความก้าวหน้าและปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมจนกว่าเด็กและครอบครัวจะพึ่งพาตนเองได้

19. ข้อใดเป็นเหตุผลสำคัญที่สุดที่ทำให้เด็กเข้าพักในบ้านพักเด็กและครอบครัวควรมีลักษณะชั่วคราวตามความจำเป็น มากกว่าการใช้เป็นแนวทางระยะยาวโดยอัตโนมัติ

- ก. เพื่อประหยัดงบประมาณของรัฐเป็นหลัก
- ข. เพราะบ้านพักไม่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองเด็ก
- ค. เพราะควรมุ่งหาทางออกที่เหมาะสมและยั่งยืนสำหรับเด็ก โดยคำนึงถึงครอบครัวและสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย
- ง. เพราะเด็กทุกคนต้องถูกส่งกลับครอบครัวเดิมโดยไม่มีข้อยกเว้น

เฉลย ค. ตามหลักสากลว่าด้วยการคุ้มครองเด็กและพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 สภาพแวดล้อมที่ดีที่สุดต่อการเติบโตและการพัฒนาของเด็ก คือ การได้เติบโตในครอบครัวที่อบอุ่นและปลอดภัย ดังนั้นการรับเด็กเข้าพักในสถานรองรับ (เช่น บ้านพักเด็กและครอบครัว) จึงเป็นเพียง "มาตรการชั่วคราวฉุกเฉิน" เพื่อให้ความช่วยเหลือและคุ้มครองความปลอดภัยในระยะสั้น ระหว่างนั้นเจ้าหน้าที่และทีมสหวิชาชีพจะเร่งประเมินหาแนวทางแก้ปัญหา และวางแผนระยะยาวที่ยั่งยืน ไม่ว่าจะเป็นการฟื้นฟูครอบครัวเดิมให้พร้อมหรือจัดหาครอบครัวทดแทน (เช่น ครอบครัวบุญธรรม/ครอบครัวอุปถัมภ์) เพื่อให้เด็กได้กลับไปอยู่ในสภาพแวดล้อมทางครอบครัวโดยเร็วที่สุด

20. มีผู้เผยแพร่ภาพและข้อมูลของเด็กที่กำลังได้รับการคุ้มครองผ่านสื่อสังคมออนไลน์ โดยอ้างว่าต้องการระดมความช่วยเหลือ แม้เจตนาจะเป็นประโยชน์ แต่เจ้าหน้าที่ควรพิจารณาประเด็นใด สำคัญที่สุด

- ก. จำนวนผู้ติดตามของผู้เผยแพร่ข้อมูล ข. จำนวนเงินบริจาคที่คาดว่าจะได้รับ
- ค. สิทธิ ความเป็นส่วนตัว ความปลอดภัย และผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นกับเด็ก
- ง. ความน่าสนใจของเนื้อหาที่น่าสนใจ

เฉลย ค. ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 (มาตรา 27 และมาตรา 50) และหลักสิทธิเด็กสากล (UN Convention on the Rights of the Child) การโฆษณา เผยแพร่ หรือนำเสนอภาพและข้อมูลเกี่ยวกับตัวเด็กที่อยู่ในการคุ้มครองสวัสดิภาพถือเป็นสิ่งห้ามกระทำโดยเด็ดขาด หากการเปิดเผยนั้นน่าจะเกิดความเสียหายแก่ชื่อเสียง เกียรติคุณ หรือสิทธิประโยชน์ของเด็ก แม้จะมีเจตนาดีเพื่อระดมทุนหรือความช่วยเหลือก็ตาม เพราะการเผยแพร่ข้อมูลสู่สาธารณะอาจส่งผลกระทบต่อจิตใจ ทำให้เด็กถูกตีตราถูกรังแก (Cyberbullying) หรือตกอยู่ในอันตรายจากผู้ที่ไม่หวังดี

----- ✍

ห้าม!! คัดลอก เผยแพร่ ดัดแปลง ส่งต่อ และจำหน่ายเอกสารฉบับนี้โดยเด็ดขาด
หากตรวจพบจะดำเนินคดีตามกฎหมาย (สงวนลิขสิทธิ์ สถาบัน The Best Center)

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี

ว่าด้วยพนักงานราชการ

พ.ศ. ๒๕๔๗

โดยที่เป็นการสมควรกำหนดให้มีการปรับปรุงกระบวนการจ้างงานภาครัฐในส่วนของผู้จ้างของส่วนราชการให้มีความหลากหลาย เพื่อให้เกิดความเหมาะสมในการใช้กำลังคนภาครัฐและให้การปฏิบัติราชการมีความคล่องตัวเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยสอดคล้องตามแนวทางการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ คณะรัฐมนตรีจึงเห็นสมควรให้มีการจ้างพนักงานราชการสำหรับการปฏิบัติงานของส่วนราชการ

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๑ (๘) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ นายกรัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี จึงวางระเบียบไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยพนักงานราชการ พ.ศ. ๒๕๔๗”

ข้อ ๒^๑ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม พ.ศ. ๒๕๔๗ เป็นต้นไป

ข้อ ๓ ในระเบียบนี้

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการบริหารพนักงานราชการ

“ส่วนราชการ” หมายความว่า กระทรวง ทบวง กรม หรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นและมีฐานะเป็นกรม หรือหน่วยงานอื่นใดของรัฐที่มีฐานะเป็นส่วนราชการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดินและกฎหมายว่าด้วยการปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม เว้นแต่ราชการส่วนท้องถิ่น

“หัวหน้าส่วนราชการ” หมายความว่า ปลัดกระทรวง ปลัดทบวง อธิบดีหรือหัวหน้าส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นและมีฐานะเป็นกรม หรือหัวหน้าหน่วยงานอื่นของรัฐที่มีฐานะเป็นส่วนราชการ และผู้ว่าราชการจังหวัด ซึ่งเป็นผู้ว่าจ้างพนักงานราชการ

“พนักงานราชการ” หมายความว่า บุคคลซึ่งได้รับการจ้างตามสัญญาจ้างโดยได้รับค่าตอบแทนจากงบประมาณของส่วนราชการ เพื่อเป็นพนักงานของรัฐในการปฏิบัติงานให้กับส่วนราชการนั้น

“สัญญาจ้าง” หมายความว่า สัญญาจ้างพนักงานราชการตามระเบียบนี้

ข้อ ๔ บรรดากฎหมาย กฎ ระเบียบ ประกาศ ข้อบังคับ คำสั่ง หรือมติคณะรัฐมนตรีที่กำหนดให้ข้าราชการหรือลูกจ้างของส่วนราชการมีหน้าที่ต้องปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหรือเป็นข้อห้ามในเรื่องใด ให้ถือว่าพนักงานราชการมีหน้าที่ต้องปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหรือต้องห้ามเช่นเดียวกับข้าราชการหรือลูกจ้างด้วย ทั้งนี้ เว้นแต่เรื่องใดที่กำหนดไว้แล้วโดยเฉพาะในระเบียบนี้หรือตามเงื่อนไขของสัญญาจ้าง หรือเป็นกรณีที่ส่วนราชการประกาศกำหนดให้พนักงานราชการประเภทใดหรือตำแหน่งในกลุ่มงานลักษณะใด ได้รับยกเว้นไม่ต้องปฏิบัติเช่นเดียวกับข้าราชการหรือลูกจ้างในบางเรื่องเพื่อให้เหมาะสมกับสภาพการปฏิบัติงานของพนักงานราชการ

^๑ ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๑/ตอนพิเศษ ๕ ง/หน้า ๑/๑๖ มกราคม ๒๕๔๗

ในกรณีที่คณะกรรมการเห็นสมควรอาจกำหนดแนวทางการดำเนินการตามวรรคหนึ่ง เพื่อเป็นมาตรฐานทั่วไปให้ส่วนราชการปฏิบัติก็ได้

ข้อ ๕ ให้เลขาธิการคณะกรรมการข้าราชการพลเรือนรักษาการตามระเบียบนี้

หมวด ๑

พนักงานราชการ

ข้อ ๖ พนักงานราชการมีสองประเภท ดังต่อไปนี้

(๑) พนักงานราชการทั่วไป ได้แก่ พนักงานราชการซึ่งปฏิบัติงานในลักษณะเป็นงานประจำทั่วไปของส่วนราชการในด้านงานบริการ งานเทคนิค งานบริหารทั่วไป งานวิชาชีพเฉพาะหรืองานเชี่ยวชาญเฉพาะ

(๒) พนักงานราชการพิเศษ ได้แก่ พนักงานราชการซึ่งปฏิบัติงานในลักษณะที่ต้องใช้ความรู้หรือความเชี่ยวชาญสูงมากเป็นพิเศษเพื่อปฏิบัติงานในเรื่องที่มีความสำคัญและจำเป็นเฉพาะเรื่องของส่วนราชการ หรือมีความจำเป็นต้องใช้บุคคลในลักษณะดังกล่าว

ข้อ ๗ ในการกำหนดตำแหน่งของพนักงานราชการ ให้กำหนดตำแหน่งโดยจำแนกเป็นกลุ่มงานตามลักษณะงานและผลผลิตของงาน ดังต่อไปนี้

- (๑) กลุ่มงานบริการ
- (๒) กลุ่มงานเทคนิค
- (๓) กลุ่มงานบริหารทั่วไป
- (๔) กลุ่มงานวิชาชีพเฉพาะ
- (๕) กลุ่มงานเชี่ยวชาญเฉพาะ
- (๖) กลุ่มงานเชี่ยวชาญพิเศษ

ในแต่ละกลุ่มงานตามวรรคหนึ่ง คณะกรรมการอาจกำหนดให้มีกลุ่มงานย่อยเพื่อให้เหมาะสมกับลักษณะงานของพนักงานราชการได้

การกำหนดให้พนักงานราชการประเภทใดมีตำแหน่งในกลุ่มงานใด และการกำหนดลักษณะงานและคุณสมบัติเฉพาะของกลุ่มงาน ให้เป็นไปตามประกาศของคณะกรรมการ

ส่วนราชการซึ่งเป็นผู้ว่าจ้างพนักงานราชการอาจกำหนดชื่อตำแหน่งในกลุ่มงานตามความเหมาะสมกับหน้าที่การปฏิบัติงานของพนักงานราชการที่จ้างได้

ข้อ ๘ ผู้ซึ่งจะได้รับการจ้างเป็นพนักงานราชการ ต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามดังต่อไปนี้

- (๑) มีสัญชาติไทย
- (๒) มีอายุไม่ต่ำกว่าสิบแปดปี
- (๓) ไม่เป็นบุคคลล้มละลาย

(๔) ไม่เป็นผู้มีกายทุพพลภาพจนไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ไร้ความสามารถหรือจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ หรือเป็นโรคตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือน

(๕) ไม่เป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง กรรมการพรรคการเมือง หรือเจ้าหน้าที่ในพรรคการเมือง

(๖)^๒ ไม่เป็นผู้เคยต้องรับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกเพราะกระทำความผิดทางอาญา เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษหรือเป็นผู้พ้นโทษมาแล้วเกินห้าปี

การจ้างบุคคลผู้พ้นโทษมาแล้วเกินห้าปีตามวรรคหนึ่งเข้าเป็นพนักงานราชการต้องกำหนดให้บุคคลผู้นั้นยื่นหนังสือรับรองความประพฤติว่าไม่เป็นผู้บกพร่องในศีลธรรมอันดีจนเป็นที่น่ารังเกียจของสังคมตามแบบที่เลขาธิการคณะกรรมการข้าราชการพลเรือนกำหนดเพื่อประกอบการพิจารณาด้วย

(๗) ไม่เป็นผู้เคยถูกลงโทษให้ออก ปลดออก หรือไล่ออกจากราชการ รัฐวิสาหกิจหรือหน่วยงานอื่นของรัฐ

(๘) ไม่เป็นข้าราชการหรือลูกจ้างของส่วนราชการ พนักงานหรือลูกจ้างของหน่วยงานอื่นของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือพนักงานหรือลูกจ้างของราชการส่วนท้องถิ่น

(๙) คุณสมบัติหรือลักษณะต้องห้ามอื่นตามที่ส่วนราชการกำหนดไว้ในประกาศการสรรหาหรือการเลือกสรรบุคคลเพื่อจ้างเป็นพนักงานราชการ ทั้งนี้ ต้องเป็นไปเพื่อความจำเป็นหรือเหมาะสมกับการกิจของส่วนราชการนั้น

ความใน (๑) ไม่ให้ใช้บังคับกับพนักงานราชการชาวต่างประเทศซึ่งส่วนราชการจำเป็นต้องจ้างตามข้อผูกพันหรือตามความจำเป็นของภารกิจของส่วนราชการ

ในกรณีที่เห็นสมควรคณะกรรมการอาจประกาศกำหนดคุณสมบัติหรือลักษณะต้องห้ามเพิ่มขึ้นหรือกำหนดแนวทางปฏิบัติของส่วนราชการในการจ้างพนักงานราชการเพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการกำหนดให้มีพนักงานราชการตามระเบียบนี้

ข้อ ๕ ให้ส่วนราชการจัดทำกรอบอัตรากำลังพนักงานราชการเป็นระยะเวลาสี่ปี โดยให้สอดคล้องกับเป้าหมายการปฏิบัติราชการของส่วนราชการและแผนงบประมาณเชิงกลยุทธ์ ทั้งนี้ ตามแนวทางการจัดกรอบอัตรากำลังพนักงานราชการที่คณะกรรมการกำหนด

กรอบอัตรากำลังพนักงานราชการของส่วนราชการตามวรรคหนึ่ง จะต้องเสนอต่อคณะกรรมการเพื่อความเห็นชอบ เมื่อคณะกรรมการให้ความเห็นชอบแล้ว ให้สำนักงบประมาณสนับสนุนงบประมาณเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายด้านบุคคลตามความจำเป็นและสอดคล้องกับกรอบอัตรากำลังพนักงานราชการดังกล่าว ทั้งนี้ การเบิกจ่ายงบประมาณให้เป็นไปตามประเภทรายจ่ายที่ได้รับการจัดสรรตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กระทรวงการคลังกำหนด

^๒ ข้อ ๖) แก้ไขเพิ่มเติมโดยระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยพนักงานราชการ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๐

ในกรณีที่มิมีเหตุผลความจำเป็น ส่วนราชการอาจขอให้เปลี่ยนกรอบอัตรากำลังพนักงานราชการได้ โดยได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการ และแจ้งให้สำนักงานประมาณทราบ

ข้อ ๑๐ การสรรหาและการเลือกสรรบุคคลเพื่อจ้างเป็นพนักงานราชการให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด

ในกรณีที่ส่วนราชการใดจะขอยกเว้นหรือเพิ่มเติมเกี่ยวกับการสรรหาหรือการเลือกสรรตามที่ คณะกรรมการกำหนดตามวรรคหนึ่ง ให้สามารถกระทำได้โดยทำความตกลงกับคณะกรรมการ

ข้อ ๑๑ การจ้างพนักงานราชการให้กระทำเป็นสัญญาจ้างไม่เกินคราวละสี่ปีหรือตามโครงการที่มี กำหนดเวลาเริ่มต้นและสิ้นสุดไว้ โดยอาจมีการต่อสัญญาจ้างได้ ทั้งนี้ ตามความเหมาะสมและความจำเป็นของแต่ละ ส่วนราชการ

แบบสัญญาจ้างให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการกำหนด

การทำสัญญาตามวรรคหนึ่ง ให้หัวหน้าส่วนราชการหรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากหัวหน้าส่วน ราชการเป็นผู้ลงนามในสัญญาจ้างกับผู้ที่ได้รับการสรรหาหรือการเลือกสรรเป็นพนักงานราชการ

ข้อ ๑๒ การแต่งกายและเครื่องแบบปกติ ให้เป็นไปตามที่ส่วนราชการกำหนด

เครื่องแบบพิธีการให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการกำหนด

ข้อ ๑๓ วันเวลาการทำงาน หรือวิธีการทำงานในกรณีที่มิต้องอยู่ปฏิบัติงานประจำส่วนราชการ ให้เป็นไปตามที่ส่วนราชการกำหนด ซึ่งอาจแตกต่างกันได้ตามหน้าที่ของพนักงานราชการในแต่ละตำแหน่ง โดย คำนึงถึงผลสำเร็จของงาน

หมวด ๒

ค่าตอบแทนและสิทธิประโยชน์

ข้อ ๑๔ อัตราค่าตอบแทนของพนักงานราชการให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

ข้อ ๑๕ ส่วนราชการอาจกำหนดให้พนักงานราชการประเภทใดหรือตำแหน่งในกลุ่มงานใดได้รับ สิทธิประโยชน์อย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้

(๑) สิทธิเกี่ยวกับการลา

(๒) สิทธิในการได้รับค่าตอบแทนระหว่างลา

(๓) สิทธิในการได้รับค่าตอบแทนการปฏิบัติงานนอกเวลางาน

(๔) ค่าใช้จ่ายในการเดินทาง

(๕) ค่าเบี้ยประชุม

(๖) สิทธิในการขอรับเครื่องราชอิสริยาภรณ์

(๗) การได้รับรถประจำตำแหน่ง

(๘) สิทธิอื่นๆ ที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

หลักเกณฑ์การได้รับสิทธิตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามที่ส่วนราชการกำหนด ทั้งนี้ เท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับหลักเกณฑ์ที่กำหนดเกี่ยวกับการได้รับสิทธินั้นตามกฎหมาย กฎ ระเบียบ ประกาศ หรือมติคณะรัฐมนตรี ในกรณีที่เห็นสมควรคณะกรรมการอาจเสนอต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อให้แก้ไขกฎหมาย กฎ ระเบียบ ประกาศ หรือมติคณะรัฐมนตรี เพื่อให้ได้รับสิทธิประโยชน์ตามวรรคหนึ่ง

ในกรณีที่เห็นสมควรคณะกรรมการอาจกำหนดมาตรฐานทั่วไปเกี่ยวกับการกำหนดสิทธิประโยชน์ให้แก่พนักงานราชการเพื่อให้ส่วนราชการปฏิบัติได้

ข้อ ๑๖ ให้คณะกรรมการพิจารณาทบทวนอัตราค่าตอบแทนและสิทธิประโยชน์ของพนักงานราชการตามข้อ ๑๔ และข้อ ๑๕ เพื่อปรับปรุงให้เหมาะสมเป็นธรรมและมีมาตรฐาน โดยคำนึงถึงค่าครองชีพที่เปลี่ยนแปลง ค่าตอบแทนของเอกชน อัตราเงินเดือนของข้าราชการพลเรือน และฐานะการคลังของประเทศ รวมทั้งปัจจัยอื่นที่เกี่ยวข้อง

ข้อ ๑๗ ให้พนักงานราชการได้รับสิทธิประโยชน์และมีหน้าที่ต้องปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการประกันสังคม

ข้อ ๑๘ ส่วนราชการอาจกำหนดให้พนักงานราชการประเภทใดหรือตำแหน่งในกลุ่มงานใดได้รับค่าตอบแทนการออกจากงานโดยไม่มีความผิดได้ตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการกำหนด

หมวด ๓

การประเมินผลการปฏิบัติงาน

ข้อ ๑๙ ในระหว่างสัญญาจ้าง ให้ส่วนราชการจัดให้มีการประเมินผลการปฏิบัติงานของพนักงานราชการ ดังต่อไปนี้

(๑) การประเมินผลการปฏิบัติงานของพนักงานราชการทั่วไป ให้กระทำในกรณีดังต่อไปนี้

(ก) การประเมินผลการปฏิบัติงานประจำปี

(ข) การประเมินผลการปฏิบัติงานเพื่อต่อสัญญาจ้าง

(๒) การประเมินผลการปฏิบัติงานของพนักงานราชการพิเศษ ให้กระทำในกรณีการประเมินผลสำเร็จของงานตามช่วงเวลาที่กำหนดไว้ในสัญญาจ้าง

การประเมินผลการปฏิบัติงานของพนักงานราชการตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ส่วนราชการกำหนด ในการนี้คณะกรรมการอาจกำหนดแนวทางการประเมินผลการปฏิบัติงานดังกล่าวเพื่อเป็นมาตรฐานทั่วไปให้ส่วนราชการปฏิบัติได้

ข้อ ๒๐ พนักงานราชการผู้ใดไม่ผ่านการประเมินผลการปฏิบัติงานตามข้อ ๑๙ ให้ถือว่าสัญญาจ้างของพนักงานราชการผู้นั้นสิ้นสุดลง โดยให้ส่วนราชการแจ้งให้พนักงานราชการทราบภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ทราบผลการประเมินผลการปฏิบัติงานของพนักงานราชการผู้นั้น